

פרוטוקול מס. 17/ה

מישיבת ועדת העבודה שהתקיימה ביום ד', ט' בניסן, תשי"ג - 25.3.53, שעה 0915

- בכחו:**
- ה. ברגר - היו"ר
 - ש. בז'רנו
 - א. טטופ
 - י. ריפתיין
 - א. שוסטק
 - א. תבורי

- פוזמנים:**
- סך כר-ניב - היועץ המשפטי של משרד העבודה
 - ד"ר לוטן - נציג משרד העבודה
 - מר נגבי - נציג משרד המשפטים

- סדר היום: (א) שמיעת סקירה מפי נציג משרד העבודה בדבר תיקון חוק שירות במילואים (תגמולים) - שנוי בקרן ההשואה.
 (ב) המסך הדיון בחוק החניכות, תשי"ב - 1952.
 (ג) שונות

=====

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ה. ברגר:

לפני שנעבור לדיונים בהתאם לסדר היום, אני רוצה לספור כמה דברים.

כמה מחברי ועדת העבודה קיימו ישיבה משותפת עם חברי ועדת השירותים הציבוריים בקטר לפתרון בעית עולים-נכים הנמצאים במחנה פרטס-חנה ואשר מצבם חמור מאד. כמו כן קבלנו מטלחת מטעם העולים עצמם, אשר ביקשו מאתנו להחיש את הגשמת התכנית לסידורם הקונסטרוקטיבי. 900 משפחות הגרות במחנה פרטס-חנה מחכות לסידור זה. נוסף להם ישנם במחנה זה זקנים שאין אפשרות לתת להם שום סידור והם נמצאים בטפולה של הסוכנות. את 900 המשפחות רוצים לפזר במקומות שונים בארץ ובמטרה זו מתנהל משא ומתן עם העיריות, שנשמך חודשים. אין התקדמות בענין זה ובינתיים מצבי העולים חמור מאד. בישיבה המשותפת של שתי הועדות נבחרה ועדה בת ארבעה חברים - שני אנשים מכל ועדה - שתפקידה לזרז את כל הגורמים שבהם תלויה הגשמת התכנית. הועדה עומדת לפנות למשרד העבודה בקטר להכשרת 100 משפחות לטעם העסקתם במפעלים מוגנים. הסוכנות ומלב"ן מוכנים לממן את הדבר, כך שקיימת כאן בעיקר בעיית סידורים של האנשים ומציאת מדריכים עבורם, ולא שאלה כספית.

קבלתי מכתב מקבוצת מחוסרי עבודה בירושלים. הם מבקשים פגישה עם הוועדה בקטר למתן מטרעות לקראת החג, על חשבון עבודה שיקבלו בעתיד.

נתקבל מכתב מאת התאחדות בעלי התעשייה בו הם מבקשים, נוסף לפגישתם עם חה"כ בז'רנו, פגישה עם הוועדה. נזמין אותם לאחת הישיבות לאחר פגרת הפסח.

היו"ר ה. ברגר:

חה"כ ריפתין הודיע שהוא מבקש להעמיד כסעף ראשון בדיוני הוועדה היום את שאלת מתן המפרעות למחוסרי העבודה, כדי שיוכלו לקנות מצרכים לקראת החג. אני מתפלא קצת על צורת הפניה הזו, אף כי אני בעד מתן המפרעות. פניה כזו צריכה לבוא אלינו מצד הכנסת או הממשלה ואז נוכל לספל בה. אין הוועדה יכולה על דעת עצמה לקבל החלטות המתבטאות בהוצאת סכומים גדולים כאלה. אני מצטער שהפניה באה דן ארבעה ימים לפני החג ועד עתה לא נעשה דבר בכיוון זה. מכל מקום איני רואה אפשרות להיענות לבקשת חה"כ ריפתין.

י. ריפתין:

לא יכולתי לפנות קודם לכן, מכיון שרק השבוע הוזמנתי להיות חבר ועדת העבודה. אני מבקש שנספל בשאלה מעבר לכל סיקול פורמלי ודוקא בגלל זה שהפניה באה ארבעה ימים לפני החג. מבצ מחוסרי העבודה מיאס וישנם הרבה מאד משפחות שידן אינה מסוגלת לקנות מצרכים לחג. אני חושב שהוועדה צריכה לדון בתחום טמכותה ולהעביר את הענין לצינורות המתאימים. כמו כן הוועדה צריכה להיפגש עם כל הגורמים שיכולים לעזור בהסדר הענין. אני מציע שנמליץ על מתן 50 ל"י לכל משפחה מחוסרת עבודה. אני יודע שלהחלטתנו לא יהיה תוקף ביצוע, אבל כדאי שידעו שאין זה דן לחץ של מחוסרי עבודה, אלא גם ועדת כנסת תומכת במתן המפרעות.

היו"ר ה. ברגר:

בלטכות העבודה בכל הארץ דטוטים בערך כ-24,000 מחוסרי עבודה. פירוס הדבר שלטם מתן מפרעות בסך 50 ל"י למשפחה יהיו דרושים 1,200,000 ל"י. אין הוועדה יכולה לתת המלצה מפורטת- אין זה בתחום פעולתה. אבל נפנה עוד היום למסדר העבודה ולשר האוצר, נפנה את תשומת לבם לפרובלמה זו ונבקש פעולה דחופה.

א. שומטק:

ידוע שמסדר העבודה תכנן לספק עבודה לפני החג ונעטו מאמצים גדולים בכיוון זה. אבל הגטמים עיכבו את ביצוע העבודות. מסדר העבודה אינו נוהג לתת כסף במקום עבודה, אבל אולי במקרה זה ינהגו באופן יוצא מהכלל ואת אותם הסכום שהיו צריכים להקדיש לביצוע העבודות, יחלקו בין מחוסרי העבודה בתור מפרעות לקראת החג. אני מציע לפנות בדיון לוועדת הכספים ויחד אתה לספל בהסגת הסכום הדרוש ואני חושב שיש ייעשה מאמץ הדגדג ימצא את פתרוננו.

א. תבורי:

בתל-אביב 60% ממחוסרי העבודה קבלו תעסוקה לפני החג.

א. שומטק:

אלה שהועסקו לפני החג לא יקבלו מפרעות.

הוועדה החליטה לפעול למען הסדר מתן המפרעות ונתקבלה הצעת חה"כ שומטק לפנות בענין זה לוועדת הכספים.

נדחתה הצעת חה"כ ריפתין לקבוע את גודל המפרעה לכל משפחה של מחוסרי עבודה.

היו"ר ה. ברגר:

נשמע עכשיו מקירה על שינוי בחוק שירות במילואים (חגמולים).

ד"ר לומן:

חוק שירות במילואים (חגמולים) קובע שמעביר צריך להפריש סכום של 1,5% מהמשכורת שהוא משלם לעובד עבור קרן ההשואה. סעיף 12(ד) של החוק אומר ששר העבודה רשאי, אחרי שמיעה מועצת הקרן, לשנות את השיעור הזה בהתחשב

או.

ועדת העבודה
25.3.53

ד"ר לוטנ:

עם מצב קרן ולאור החביעות וההכנסות שהקרן עלולה לצפות להן.

הקרן התחילה את פעולתה ב-1.7.52, אנו חייבים לערוך את מאזן הקרן ב-1.4.53 ומקווים להגישו לוועדה במחצית חודש מאי ש.ז. נוסף למאזן הנ"ל, אנו עורכים כל חודש סיכום של פעולת הקרן.

ישנם שינויים שיחולו כבר עתה ביחס לחישובי הקרן. ועדת העבודה המליצה בפני שרת העבודה להגדיל, החל מ-1.2.53, את שכר העבודה המינימלי והמכסימלי, שלסיהם מחשבים את החגמול. ההגדלה היא: מינימום - מ-70 ל"י ל-90 ל"י, מכסימום - מ-110 ל"י ל-150 ל"י. ישנה גם תביעה של משרד הבטחון, הטעונה עוד אישור של הכנסת, להעביר את התשלום במזמנים שמקבל כל משרד במלואים מתקציב משרד הבטחון ולהטיל את התשלום הזה על קרן ההשוואה, שינוי זה יחול רק לגבי אנשי מילואים המקבלים תשלום מקרן ההשוואה.

כיום משלם משרד הבטחון מתקציבו 430 פרוטה ליום לאדם בשרות מלואים. אמנם לפי החוק חייב משרד הבטחון בתשלום יומי של 650 פרוטה, אבל מסכום זה מנכים 229 פרוטה עבור אוכל. נוסף לזה מקבל כל משרת במלואים כ-1.800 ל"י ליום מאת גותן העבודה שלו.

החביעה של משרד הבטחון להטיל על קרן ההשוואה גם את התשלום של 430 פרוטה ליום אמנם לא אושרה עדיין על ידי הממשלה והכנסת, אבל יש לקחת בחשבון כי הוצאה זו עלולה בעתיד להשתלם מקרן ההשוואה.

מצב של קרן ההשוואה ל-31.1.53 היה: הסכום הכללי שנגבה בחקופה 31.1.53 - 1.7.52 הגיע ל-1,277,000 ל"י. באותה החקופה הוצאו 789,000 ל"י. ההכנסות של ינואר 1953 הגיעו ל-300,000 ל"י, ההוצאות - 175,000 ל"י. ז.א. היחרה בינואר בלבד היחה 125,000 ל"י. היחרה בשבעה חדשים - כ-500,000 ל"י.

האם אתם יכולים להעריך מה היו חובותיה של קרן ההשוואה ומה הסכום

ש. בז'רנו:

שהיו חייבים לה?

לא נוכל לעשות זאת בגלל הגורמים העובדים ואת שכרם, מפני שיש מעבידים שעדיין לא שילמו לקרן ההשוואה את המגיע מהם. ישנם בקרן ההשוואה כ-75% מהמעבידים שיש להם חייבים במדור הניכויים של מס ההכנסה. את מספר העובדים המדויק לא נוכל לקבוע, אבל בקרן ההשוואה רשומים כ-185,000 עובדים. הממשלה חופסת מקום חשוב בנותן עבודה.

ד"ר לוטנ:

האם שלמתם עבור עובדי המדינה?

ש. בז'רנו:

עוד לא קבלנו את כל החביעות עבורם, אבל אנו מצפים למספר חביעות גדול. אני רוצה להפנות את תשומת לב חברי הוועדה לגורם נוסף המקשה על התפתחות הקרן, לפי הערכתנו רק מקצת מהזכאים לחגמול הגישו חביעות. עשינו השוואה בין ימי השירות שהיו למקשה ובין מספר החביעות שקבלנו ונוכחנו לדעת שרק 1/3 משאלה ששירתו במילואים הגישו את חביעותיהם. אם נניח ש-1/3 מכל אנשי מילואיהם עובדים עצמאיים, חברי קואופרטיבים וכו', הרי אפשר לומר שבערך מחצית מהאנשים הזכאים לחגמול לא הגישו לנו חביעות. זה מחייב אותנו להחזיק כסף ברזרבה, כדי לשלם עבור חביעות העולות להגיע.

ד"ר לוטנ:

או.

ד"ר לוטן:

אנו חושבים להציע לשרת העבודה להקטין את שיעור החשלות של המעביד מ-1,5% ל-1%, החל מ-1.4.53. ידוע לנו ממספר ימי השרות במילואים בשנה הבאה יצומצם במידה רצינית. אנו חבורים, על כן, שהזרבה שתישאר בקרן תוכל להכסות את כל ההוצאות שיחכן ותעלנה על ההכנסות. החלחנו להקטין את שיעור החשלות למרות העובדה שבחילוי ההוצאות וההכנסות ישנם הרבה גורמים בלתי ידועים. יש גם לקחת בחשבון שאם האושר הביטח משרד הבטחון לחשלות כל המכוח מקרן ההשואה ואם החל מ-1.2.53 יוגדל השכר המינימלי והמכסימלי שלפיו יחשבו את החשלות, הרי הוצאות הקרן תגדלנה. אנו מעריכים את ההוצאות הנוספות ב-500,000 ל"י לשנה.

למרות כל הנאמר לעיל, אנו חושבים שבאומץ לב מסויה ובהסתמך על הרזרבות של הקרן, נוכל להציע לשרת העבודה להקטין את שיעור החשלות של המעביד מ-1,5% ל-1%. אנו מחללים בזה שכל סכום שנוכל לחסוך בעצת זה יוסיף לפיתוחו של המסק הלאומי.

היו"ר ה. ברגר:

אינני יודע אם שרת העבודה יכולה לשנות את שיעור האחוז מבלי אישור הוועדה?

ד"ר לוטן:

היא יכולה לעשות זאת באישור מועצת קרן ההשואה. בחוק נאמר כי אפשר לשנות את האחוז בגבולות המאזן.

היו"ר ה. ברגר:

לא נחנוד לשינוי, אף כי שמענו כי זה צעד נועז במקצת, הואיל וההכנסות עולות על ההכנסות תגדלנה באופן טבעי על ידי חוספת יוקר לשכר.

ש. ביז'רנו:

ההכנסות תגדלנה על ידי התפשטות הגביה.

א. שומטק:

אני פונה לנציגי משרד העבודה בבקשה האם אפשר לקבל סמטימטיקה על מקורות הפליטה שגרמו לאבטלה. אין ברצוני לדעת את שומק האבטלה, אני מעוניין ברשימה של מקומות עבודה שפארו אנשים. פניתי למרכז הלשכות, אבל להם יש רק ידיעות על מספר מחומרי העבודה.

א. חבורי:

בהסתדרות קעובדיה הכללית ישנה רשימה של מחומרי העבודה בציון מקומות עבודה שמהם הם נפלטו.

היו"ר ה. ברגר:

הה"כ שומטק, לפני כחודש שמענו סקירה על מצב שוק העבודה בארץ, אמנם בלי הפירוט שבקשת. באחת הישיבות הראשונות של הוועדה לאחר הפגרא נצטרך לדון שנית במצב האבטלה ואז נבקש ממשרד העבודה דו"ח עם פירוט מקומות עבודה שפלטו עובדיה בתקופה האחרונה.

ד"ר לוטן:

בתעסיה נערך עכשיו מסקד עם ציון מספר העובדים כיום ולפני האבטלה.

=====

היו"ר ה. ברגר:

אנו חוזרים לדון בחוק החניכות - סעיף 2.

א. סמופ:

לדעתי, מתוך נסיון של הישיבות הטודמות הזמנת נציגים רבים של אגודת הגוף, בקשר לחוק החניכות גורמת לביזבוז זמן. אני חושב שמספיק להזמין נציג אחד בלבד,

או: מטילו להסתמך בכך לחבר ועדה המקורב
לאותו הגוף ייצג אותו.

א. סטופ:

אני מתנגד לזה בכל הווקף.

א. שוטמט:

לפי החכמה אנו צריכים להזמין נציגים
של עוד גוף אחד בלבד - התאחדות בעלי

הינו"ר ה. ברגר:

התעטיה.

יש לי הסתייגות לסעיף 1(ב)2: אני
מזיע לכתוב במקום מועבד - מועסק.

א. שוטמט:

במקום מעביד - מעסיק.

מר בר-ניב: סעיף 2 הוא סעיף כללי הקובע כי נער
אינו יכול לעבוד במקצוע שהוכר כמקצוע
חניכות אלא כחניך. אנו רוצים על ידי
זה למנוע התחרות בחוך המקטור. סעיף זה דרוש גם במקרים אלה כאשר
הנער לא ירצה להיות חניך וגם המעביד לא ירצה להעסיקו בחור חניך, היות
והחניכות מטילה סייגים וחובות על המעביד והמועבד כאחד. בסעיף זה נאמר
שהכלל הוא שנער למטה מגיל 18 לא יכול לעבוד במקצוע מסוים אלא כחניך.
אולם לשם גמישות קבענו שני סעיפים המאפשרים לנהוג אחרת במקרים יוצאים
מהכלל: א) כאשר קיימת במדינה מצב חירום ב) כאשר הנער אינו מוכשר ללמוד
וחסר אינטליגנציה כללית ואז מוטב שיעבוד לא כחניך.

קיימת שאלה מה דינו של נער העובד אצל
הוריו. לפי הנאמר בסעיף 1 חוק זה חל גם עליו. כאשר אבא מעסיק את בנו
הוא חייב לאפשר לו לבקר בטעורי ערב. אבל אנו מחיימים שהכלל שנער
יעבוד במקצוע שהוכרז כמקצוע חניכות רק בחור חניך אינו צריך לחול כאשר
המדובר ביחסים בין הורים ובנם. זה בטנאי שהנער אינו מועבד בניגוד לחוק
הגבלת עבודת הנוער. אני מציע לכתוב בסעיף 2(א) שאין החובה המוסמיעה
בסעיף זה חלה על נער העובד אצל הוריו. יש לקחת בחשבון כי ההורים
בדרך כלל מעוניינים שהנער יהיה חניך.

י. ריפתין: אינני חושב כצודק להשאיר בידי ההורים
את ההחלטה אם הנער יעבוד כחניך.

מר בר-ניב: אפשר להוסיף אחרי סעיף 2(ב)2 (2) ססקה
האומרת: "לנער המועבד על ידי הוריו".
אז ההכרעה תהיה בידי הממונה על החניכות.

הותלמ: אחרי סעיף 2(ב)2 (2) יוסף סעיף 2(ב)3
האומר: "לנער המועבד על ידי הוריו".

הינו"ר ה. ברגר: התאחדות בעלי התעטיה מעירה בקשר לסעיף
2(ב)2, כי הממונה על החניכות אינו
צריך להחליט על דעת עצמו, אלא יש לחייב אותו להתייעץ עם איזה גוף פדגוגי.
לדעתי זו הצעה טובה מאד, אבל מקומה לא בחוק כי אם בתקנה.

מר בר-ניב: סעיף 28(ג) של החוק מסדיר את השאלה הזו.

י. ריפתין: כיצד מובחם מקומה של הסתדרות הנוער
העובד בחוק?

הינו"ר ה. ברגר: כאשר נאמר "ההסתדרות הכללית", הכוונה
להסתדרות הכללית של הנוער העובד.

סעיף 2 בהצעת הממשלה, בחוספת סעיף 2(ב)(3) נחקבל.
= = = = =

מר בר-ניב:
סעיף 3 קובע חובה לקבוע תכנית חניכות מדויקת. התכנית עצמה לא תפורט ב"רשומות", כי היא יכולה להיות בגודל של ספר, אבל ישנה חובה לפרט כי קיימת תכנית.

א. זוטמק:
אם כתוב: "התכנית גומה תפורט בדרך שהשר ימצא לנכון", פירוט הדבר שזה יכול להיות גם חוק.

מר בר-ניב:
תכנית אינה חוק. אם כתוב "תפורט", זאת אומרת שתפורט ב"רשומות".

סעיף 3 בהצעת הממשלה נחקבל.
= = = = =

מר בר-ניב:
סעיף 4(א) אומר שתקופת החניכות יכולה להיות בללית או אינדיבידואלית, בהתחשב במקצוע.

סעיף 4(ב) מכונן למקרים שבהם הנער למד בבית ספר מקצועי במרח החחיל לעבוד ולכן הוא לא יצטרך לעבור תקופת חניכות, נניח, של שלוש שנים, אלא יהיה חניך שנתיים בלבד. כמו כן, כאשר לנער ישנה השכלה גבוהה מזו הנדרשת מחניך באותו המקצוע, הוא יעבור תקופת חניכות קצרה יותר מאשר שאר החניכים.

סעיף 4(ג) אומר שאם נער עבד במקצוע מסוים לפני שמקצוע זה הוכרז כמקצוע חניכות, תיחשב לו תקופת עבודתו לפני ההכרזה, כולה ומקצתה.

סעיף 28(ג) מחייב את הממונה על החניכות להתייעץ בוועדה האזורית הנוגעת בדבר, במרם יחליט על שינויים המפורטים במעיימי 4(ב) ו-4(ג).

היו"ר ה. ברג:
התאחדות בעלי התעשייה מבקשת שהשר יחיעץ עם בעלי מקצוע לפני שיקבע את תקופת החניכות.

מר בר-ניב:
בסעיף 28(ב)(1) נאמר: "שר העבודה יבקש את חוות דעתה של הוועדה הארצית ויביאה בפני המועצה במרם יבוא להתייעץ במועצה בדבר קביעת תקופת החניכות." סעיף זה עונה על בקשת התאחדות בעלי התעשייה ומבטיח התייעצות עם בעלי מקצוע.

סעיף 4 בהצעת הממשלה נחקבל.
= = = = =

מר בר-ניב:
סעיף 5 אומר כי שר העבודה רשאי לקבוע את הגיל וההשכלה המינימליים שיידרשו מחניך. לא מדובר כאן על דבר התייעצות עם גורמים אחרים ואני חושב שיש להוסיף זאת.

ועדת העבודה
25.3.53

היו"ר ה. ברגר:
התאחדות בעלי התעשייה מציעה לכתוב בחוק כי הגיל המינימלי לחניך יהיה 14 ושחניך פירושו בוגר של 6 כיתות בית ספר עממי לפחות.

לדעתי זה מיותר כי הגיל המינימלי מוגדר בחוק עבודת נוער. בקשר להשכלה הרי קיים חוק חינוך חובה ואלה אשר לא סיימו בית ספר עממי מחויבים לבקר בשעורי ערב.

מר בר-ניב:
התאחדות בעלי התעשייה יוצאת מתוך הנחה שהיתה קיימת פעם כי יכול להיות חוק חניכות כללי. אנו איננו חושבים שאפשר לדבר על חניכות באופן כללי, כי אותה השכלה אינה מתאימה לכל מקצוע. אני מסכים שיש להוסיף, כי על השך להתייעץ בגורמים אחרים בטרם יבוא לקבוע את ההשכלה ואת הגיל המתאימים לכל מקצוע. אני מציע להוסיף בסעיף 25 לאחר המלים "הנוגע לחוק זה" גם את המלה "ובתקנות".

י. ריינשטיין:
באשר כאן כי חוק זה קשור גם בחוק עבודת נוער. אולם עלולה להיווצר אי הבנה הואיל ובחוק החניכות הדבר לא כתוב במפורש. אני מציע להוסיף זאת.

היו"ר ה. ברגר:
שך הנבונה אינו יכול להוציא תקנות בניגוד לחוקים קיימים ולכן אם כתוב בחוק עבודת נוער למטה סגיל 14, אין השך יכול להוציא תקנות המתנגדות לנאמל בחוק.

א. תבורי:
מר בר-ניב מציע להוסיף בחוק שהשך יצטרך להתייעץ עם גורמים אחרים בטרם יקבע את ההשכלה והגיל המינימליים לחניכות. האם זה לא יהפוך את כל הפעולה למסורבלת מאד?

מר בר-ניב:
התקנות הן בדרך כלל מאד מטריאליות ואין זה קביעת שופט גרידא. כמו כן אנו חושבים שבלי שיתוף הציבור, בלי השתתפות מצד התאחדות בעלי התעשייה וההסתדרות חוק זה ייהפך לאות מתה. לכן, אף כי חובת ההתייעצות עלולה להכביד עלינו, אנו סבורים שהיכר כדאי.

הנחלט:
להוסיף בסעיף 25 לאחר המלים "הנוגע לחוק זה" את המלה "ובתקנות".

אחרי סעיף 28(א)(1) יבוא סעיף 28(א)(2):
"יקבע את הגיל המינימלי וההשכלה המינימלית בהתאם לסעיף 5. ספרור הסעיפים הבאים אחריו ישונה בהתאם לנ"ל."

סעיף 5 כהצעת הממשלה בתקבל
= = = = =

מר בר-ניב:
בסעיף 6 אנו קובעים את מספר החניכים /הנחה המינימלי והמכסימלי שמפעל מסוים יוכל להעסיק. חוק החניכות יוצא מתוך להדבות בעלי מקצוע ולא לצמצם. מכסימום החניכים נקבע בהתאם ליכולת בעל המפעל להדריכם. את המינימום אנו קובעים בסיים לב לתנאי התעסוקה. זו קביעה אנדיבידואלית, כי אין מפעל אחד דומה למסנהו. אפשר לקבוע זאת גם באופן כללי, כפי שזה כתוב בסעיף 6(ג), אבל בדרך כלל אין כוונה להשתמש בסעיף זה.

היו"ר ה. ברגר:
אני חושב שגם בארץ קיים עוד החטש שמא ירבו פועלים. מה יהיה דינו של בעל מפעל הטוען, לאחר שקבעו לו את מספר החניכים המינימלי העליו להעסיק במפעלו, כי הוא מוכן לקבל חניכים אבל אין מועדדים?

י. ריפתין:
נכון שקיים קושי להכניס חניכים למפעלים.
אבל לפעמים יכול להתעורר מצב כזה שרובי
החניכים יעמוד בסתירה לאינטרסים של הפועלים הותיקים במפעל. יתכן שבעל
המפעל יהיה מעוניין להעסיק דוקא חניכים ולצמצם את מספר הפועלים הותיקים.
לכן, יש אולי צורך להבטיח בחוק את הזכות המיעצת של ועד הפועלים המקומי.

מר בר-ניב:
שר העבודה צריך להתייעץ עם המועצה, אשר
בה יושבים נציגי ההסתדרות, בטרם יקבע
את מספר החניכים.

מר נגבי:
ביחס לסעיף 6 אין חובה של התייעצות.

מר בר-ניב:
השאלה שיו"ר הועדה עורר אותה בדבר בעל
מפעל שאינו מוצא חניכים להעסקה במפעלו
מוסדרת בסעיף 32(א)(2). סם כתוב כי ייענש בעל מפעל אשר סירב להעסיק
חניכים, זאת אומרת שקודם היתה פניה אליו.

בקשר לחסס שהביע חה"כ ריפתין שחניכים
יתפסו את מקום הפועלים הותיקים, הרי את זה בדיוק רצינו למנוע. בהתאם
לסעיף 6(ב) אין החניכים הופכים לעובדים רגילים במפעל. אולם ישנה עוד
בעיה הקיימת בארץ דוקא. בעל המפעל סלמד חניך וכאשר הבער מציע לגיל 18
הוא צריך ללכת ללסכת העבודה והמעביד מקבל עובד חדש, לאו דוקא את אותו
הבער סלמד אצלו. אם בסעיף 6 אינה מוטלת על הסר חובת התייעצות עם גורמים
אחרים, אני חושב שיש להכניס זאת בחוק.

היו"ר ה. ברגר:
בסעיף 6(א) הקובע את מינימום החניכים
בכל מפעל כתוב ששר העבודה צריך להתחשב
בסכויי התעסוקה, אבל בסעיף הקובע את המכסימום ההגבלה הזו אינה מופיעה.
אשר לדבריו של חה"כ ריפתין, הרי ברור שועד הפועלים אינו יכול להגביל
באופן שרירותי את קביעת מספר החניכים. אולם לדעתי, גם בקביעת המכסימום
שר העבודה צריך להתחשב בסכויי התעסוקה, כי ישנם מקצועות שבהם היום ידוע
כי מספר בעלי המקצוע גו מספיק בהולט ואף אולי עולה על הצריכה. אני מציע
להוסיף גם בסעיף 6(ב) את המלים: "בסכויי התעסוקה".

מר בר-ניב:
יו"ר הועדה הבין את אבן הבוחן של
מכסימום ומינימום, אבל המטרות בסני
המקרים האלה הן טובות. בקשר לדבריו של חה"כ ריפתין יש להבדיל בין אינטרס
של כלל הפועלים המבוטא על ידי ההסתדרות ובין האינטרס של פועלים במפעל
מסוים, כי שני אלה אינם זהים בכל המקרים.

י. ריפתין:
לי נדמה כי ענינים אלה הם יותר נושא
למשא ומתן בין הסתדרות העובדים ובין
נותן העבודה ואינם שייכים כל כך לשר העבודה. אני רוצה להבטיח את הסמכות
של האיגוד וסקצועי שהוא לא יהיה גוף מיעץ בלבד, אלא יוכל גם לפסוק. אני
רוצה שתהיה חובה לקבוע את המכסימום בחוזה קולקטיבי.

מר בר-ניב:
/לא כתוב
בשום חדזה קולקטיבי כיצד וכמה פועלים
יש לקבל. גם בחוק אנו איננו קובעים זאת.

א. סטופ:
אינני רואה בעין יפה את ענין ההתערבות
וכפיה על בעל מפעל לקבל חניכים. אבל
אני בעד קביעת מכסימום, כדי שלא תהיה פיקציה ובעל מפעל ינצל חניכים
במקום ללמד. אני מתנגד להגבלת מספר חניכים המכסימלי מפני חשש שיש כבר
מספיק בעלי מקצוע באותו הענף. יש להטאיר חופט בחירה בידי ההורים והבער
עצמו. לכן אני מתנגד להצעת חה"כ ברגר להוסיף בסעיף 6(ב) את המלים:
"סכויי התעסוקה".

א.ו.

וענת העבודה
25.3.53

לדחות את ההאבעה על נעיף 6 ליסיבה
הנאה של הוועדה בגלל מספר קטן של

הוחלט:

חברי הוועדה שנוכחו בישיבה.

סעיף 7 קובע שאם במפעל מסוים אין
אפשרות להדריך חניכים, אזי בעל המפעל
לא יוכל לקחת סתם נערים לעבודה, אלא יעטיק במפעלו סבוגרים בלבד.

מר בר-ניב:

סעיף 7 כהצעת הממשלה בתקבל
= = = = =

סעיף 8 אוסר על בעל מפעל המחזיק חניכים
לקבל מהם שכר לימוד. נוהג זה קיים כיום

מר בר-ניב:

ברוב הארצות.

מדוע מסרד העבודה אינו לוקח בחשבון
שאדם המלמד חניך מפסיד מזמנו ולכן

א. טטופ:

יש לתת לו פיצוי מסוים?

בארצות שבהן אין מיניסטרס קבוע קיים
סידור כזה, אבל הוא מהווה מקור לניצול.
בעית עידוד בעלי מפעלים לקבל חניכים מוסדרת בסעיף 10.

מר בר-ניב:

סעיף 8 כהצעת הממשלה בתקבל

סעיף 9 דן במקרים בהם הנער מתחיל את
תקופת חניכותו בגיל 16 ואם היא נמשכת
3 שנים, הרי הוא מסיים אותה בגיל 19. סעיף זה קובע שאם הנער הוא למעלה
מגיל 18 ייחשב כחניך אם לא סיים את תקופת חניכותו.

מר בר-ניב:

סעיף 9 כהצעת הממשלה בתקבל
= = = = =

דאינו באופן סמלי להכניס לחוק
את מושג העידוד ולכן קבענו תעודת הוקרה,
כפי שזה נהוג באנגליה, לכל בעל מפעל שחניכיו יצטייבו בעבודה ובלימודים.
כמו כן, הוצאה לצידוד הדרוש לחניכות בחסות כהשקעת הון מאושרת ומזכה על
את בעלה בהקלה מסוימת במס הכנסה.

מר בר-ניב:

לא נלקחו כאן בחשבון החוטרים שהולכים
לאיבוד ומתקלקלים על ידי החניך.

היו"ר ה. ברגר:

אם החניכות מתנהלת בסדר גורם זה כמעט
ואינו קיים. כמו כן, החניך מקבל שכר

מר בר-ניב:

עבודה נמוך יותר מאשר פועל סבוגר.

אני חולק על כך שבעל המפעל הוא היחיד
שיכול לקבל תעודת הוקרה. במקרה שבעל
המפעל אינו בעל מקצוע ויש לו מנהל עבודה טוב אשר הוא מדריך את החניכים,
הרי לו מגיעה התעודה ולא לבעל המפעל.

י. ריפתין:

אפשר להוסיף בסוף סעיף 10 (א) אחרי המלה?
"ובחייבות" את המלים: "או לאדם שבהדרכתו

מר בר-ניב:

עבד החניך".

ההצעה בתקבלה
= = = = =

א.ו.

ועדת העבודה
25.3.53

מר בר-ניב:
בחוק ישנו גם טעיף האוסר שאם בעל המפעל אינו בעל מקצוע הוא צריך להטיל על אחד מאנשיו את החובה להדריך את החניכים.

=====

י. ריפתין:
אני חושב שנוכח המצב החמור של חוסר עבודה, יהיה זה מחובתה של ועדה זו לקיים ישיבה בעת הפגרה כדי לדון במצב האבטלה.

א. סטופ:
אני מסכים להצעה, אולם אינני חושב שיהיה ערך לסיכום שנקבל.

היו"ר ה. ברגר:
דעתי היא שלא יהיה ערך רב לדיון שבקיים אם משרד העבודה לא ימציא לנו עד אז חומר חדש בנדון. אני מציע לקיים ישיבה דחופה בזמן הפגרה רק אם משרד העבודה יודיע לנו על התפתחות חדשה בקטר לאבטלה. אנו בכל אופן נדון במצב חוסר העבודה באחת מישיבותינו הראשונות לאחר הפגרה.

הנחלט:
לקיים ישיבה בזמן הפגרה רק אם משרד העבודה יודיע על התפתחות נוספת במצב האבטלה.

על יו"ר הוועדה ה. ברגר וחה"כ א. סטופ, י. ריפתין וא. תבורי הוסל לפעול למען קבלת מפרעות עבור מחוסרי העבודה.

על יו"ר הוועדה ה. ברגר וחה"כ א. סטופ הו"ל להיפגש עם מסלחת מחוסרי העבודה מירושלים.

היו"ר ה. ברגר:
תקבל מכתב מכפר העוורים בו הם דורשים להחיש את קבלת החוק בקטר לעוורים.

אני רוצה להודיע כי לאחר שבסיים את הדיון בחוק החניכות נדון בחוק נכי הטלחטה ופרטיזנים.

הישיבה נועלה בשעה 11.30.